

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải Đệ Tử Quy

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh Cư sĩ

Bài thứ 40

[Kính chào các bạn đồng học!]

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua, chúng ta đang học nội dung trách nhiệm về tinh thần trong gia đình: Trước tiên vợ chồng phải làm tấm gương cho con cái noi theo, chồng thì phải có ân tình, ân nghĩa với vợ, phải có đạo nghĩa với con cái, tức là phải có trách nhiệm cùng với vợ để dạy con cái, còn vợ thì phải có tứ đức.

Chúng ta đã học xong mục: Vợ đức, Vợ ngôn, Vợ công.

Hôm nay, chúng ta sẽ tiếp tục với nội dung cuối cùng trong tứ đức là vợ dung.

Bây giờ chúng ta sẽ nghe Tiến sĩ Thái giảng tiếp]

Bốn là: “Vợ Dung”

[Tức là gì ạ? Dung là dung nhan đấy ạ.]

Nghi dung thì phải đoan trang, vừa mắt chồng, không cầu thả

Dung mạo của con gái, đương nhiên không phải là hóa trang lên giống như ngày kết hôn. “Vợ dung” là biểu thị rất đoan trang, rất giản dị.

Nhưng cũng không phải sanh con xong thì bạn tự bỏ rơi mình.

[Rất nhiều bạn không cần đến sinh con xong, lấy chồng xong một cái là lười thôi, lười thối, ai? Chính tôi ngày trước đây, lười thôi, lười thối.

Kể câu chuyện thật để các bạn cười nhưng mà đúng là để các bạn rút kinh nghiệm. Nhà tôi với nhà mẹ đẻ thì sát nhau, đã bảo chỉ cách nhau “Dậu

mùng toi xanh rờn”, thì ngày đấy chồng tôi đi làm rất là sớm, đi làm tận ở trong Hà Đông, mà nhà thì ngay chỗ quận Ba Đình. Sáng nào tôi cũng dậy thổi cơm cho chồng, thế thì khi dậy thì không phải bếp được như căn hộ của chúng ta bây giờ đâu. Bếp thì là của cả khu tập thể, có một cái phòng bếp nhỏ ở dưới đây, thì phải chạy từ trong nhà đi xuống đấy. Rét không? Rét lắm các bạn ạ, để thổi cơm cho chồng, để chồng còn có cái cặp lông xách đi. Thế thì rét quá thì dậy lại sớm, lại vội, khoác cái áo đại cán của chồng (Vì lúc ấy chồng tôi làm công an mà nên là thường được phát quần áo), có cái áo khoác bên ngoài, cái áo đại cán này. Khoác cái áo đại cán vào thế thì xuống nấu thì, cái áo đại cán của chồng mình mặc thì nó dài đến tận gần đầu gối ý, đầu tóc thì bù xù chạy xuống rồi làm cho nó thật nhanh.

Đang làm thì hết mất nước mắt Thế bây giờ làm sao? Chạy sang nhà mẹ đẻ để xin một tí, thì không để ý đâu ạ, thế là cầm cái bát (Vì chỉ cách nhau một cái “Dậu mùng toi” thế này, coi gọi là một bức tường), chạy ra cổng để chạy sang đấy. Vừa mới chạy ra cổng một cái, tay thì cầm cái bát, thế 3 thằng trẻ con, chắc lúc ấy nó đi học sớm, nó bảo:

- Lấy đá ném con điên.

Thật đấy các bạn ạ. Lúc đấy tôi mới giật mình nhìn lại thì đúng là đầu tóc thì bù xù, tay thì cầm một cái bát, áo đại cán của chồng thì dài đến đầu gối, mấy đứa trẻ con nó lập tức nói ngay: “Lấy đá ném, ném, con điên đấy!”.

Các bạn đừng như thế, đây là cái kinh nghiệm của tôi đây, mà vốn là một người xinh đẹp đấy chứ không phải không đâu các bạn ạ. Cho nên chưa cần có con, mới có lấy chồng xong thôi đã xong nhiệm vụ, thế là lười thôi, lười thối. Không được! Chưa kể lại có con nữa.

Thế nên trách chi mà cái bài “Cô gái Sơn Tây”, làm sao ạ? “Yếm thùng tây dần, răng đen hạt nhót, chân đi cù lèo, tóc rẽ tre thì chải lược bờ cào, xù xì da cóc, lại hắc lào tứ tung”, thế thì chồng nào nó thương được.

Bạn phải nhớ là sau cái lần đấy cảnh tỉnh cho tôi suốt cuộc đời, không bao giờ dám gọi là cầu thả khi đi ra ngoài nữa.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Rất nhiều cô gái sau khi sinh con cảm thấy ta nhất định giống như là một bà mẹ rồi, cho nên không cần phải chung diện. Rất có thể ông chồng

vừa bước vào cửa thì giật thót cả người “Á” lên một tiếng rồi lập tức quay đi. Như vậy thì không tốt, phải làm cho ông chồng nhìn thấy vui vẻ, vừa mắt.

[Các bạn cẩn thận nhé, không có chồng nó chán quá! Nó vừa nhìn thấy hơi như cú, bởi vì nào là sữa của con này, thế rồi nào là lâu ngày lại không chịu tắm này, tất cả coi như là lộn bồng, lộn trống với con lên, xong các thứ là bột, rồi sữa rồi nhem nhuốc hết cả, nó vào đến phòng, nó đi làm về đã mệt, vừa nhìn thấy vợ nó “Á” lên một tiếng rồi nó chạy ngay ra ngoài.

Không có bây giờ bạn bảo là “Tôi học Phật rồi, không tham sắc nữa; Dứt khoát là tham tài, tham sắc, rồi tham danh, rồi tham ăn, tham ngủ, tôi kiên quyết không, nên không tham sắc nữa”, thế là cuối cùng bù xù lên trông như con điên ý, thì thôi còn nói chuyện làm gì nữa.]

Hơn nữa bạn nghĩ dung đoan trang thì sẽ cho ai tắm gương tốt vậy? Cho trẻ nhỏ. Đúng! Chúng ta phải thấy được xa.

[Cho nên vợ dung cũng rất quan trọng. Hôm tôi có nói với cư sĩ Hằng là:

- Mẹ có giảng cái bài là: Các con cũng như tất cả mọi người, nào là đến một chục đôi giày, một tủ quần áo vẫn không hết, nhưng mà tiền phóng sinh với các thứ thì rất là hăn hữu, rồi tóc xanh, tóc đỏ, tóc vàng đủ cả.

Cư sĩ Hằng nói với tôi một câu này tôi công nhận đấy:

- Mẹ ạ, chồng con thì chưa tu, con thì cũng đã biết điều đấy rồi, nhưng nếu như mà mình cũng không gọi là làm đẹp lên một tí thì chồng nó không vừa mắt.

Tôi bảo:

- Đúng! Nhưng mà lại đừng có tập trung quá vào đấy.

Không ai cấm đâu các bạn ạ, nhưng các bạn phải làm sao đấy, chứ nghĩ dung phải đoan trang, vừa mắt chồng chứ không phải bôi xanh đỏ tím vàng choe choét cả, lúc nào cũng như phùng tuồng ấy.]

“Vợ dung” cũng rất quan trọng.

Khi vợ chồng đều có thể đoan chánh ngôn hạnh, phẩm hạnh của chính mình thì nhất định sẽ giáo dục tốt con cái. Hiện nay nói nam nữ bình đẳng, cho nên “Bốn đức” này người nữ cần, và người nam cũng phải cần.

[Còn nếu bạn nói tôi chả cần “Công, Dung, Ngôn, Hạnh”, tôi có chồng rồi, tôi có vợ rồi. Ừ, cứ cho là bạn nói thế, thôi chả cần nữa. Bạn có biết là cả 4 tập ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC của thầy Thái là làm sao để cho gia đình bạn hạnh phúc không? Vậy bây giờ đến đây bạn lại bảo không cần, không cần thế đến lúc nó xảy ra vấn đề thì bạn đừng có mà, có mà kêu, mà cuối cùng bạn sẽ là “Ngày tàn”.

Chúng ta đã học xong nội dung thứ 3: Vợ phải có tứ đức. Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang ý...]

Thứ tư: Chồng cũng phải có đức

[Lần trước đã kể với các bạn là ông nội tôi đây ạ, khi mà chú tôi và bác tôi bị sốt rét, thì ông nội tôi đã mời một vị thầy lang về. Lúc ấy có biết là sốt rét đâu ạ, mà lúc ấy sốt rét cũng rất là nguy hiểm không phải dễ chữa như bây giờ ạ. Thế thì vị thầy lang về cắt hai bát thuốc, thì bác tôi vừa uống xong cái chén thuốc đấy, vừa mới dứt mồm là ngã xuống chết ngay lập tức, cái bát rơi xuống đất. Chú tôi không đưa bát thuốc lên mồm uống nữa.

Thế thì ông thầy lang sợ quá chạy, thế thì khi ông ấy chạy đi như thế, ông ấy sợ quá, thì ông nội tôi đuổi theo đằng sau bảo:

- Ơi ông ơi! Ông còn chưa lấy tiền.

Bà nội tôi khóc ầm lên mà nói rằng:

- Người ta đã làm chết con mình rồi lại còn chạy như thế, lại còn theo như thế.

Thì ông nội tôi có nói rằng là:

- Người ta đi làm như này cũng cốt là để kiếm miếng cơm manh áo mang về để nuôi vợ nuôi con, nuôi gia đình chứ chẳng ai muốn cả. Còn con mình bị như thế cũng là cái nghiệp của con mình.

Cho nên là chạy theo để kêu để giả tiền thuốc. Câu chuyện này được ghi vào trong gia phả.

Vậy thì khi con cháu nhìn thấy cha mẹ ông bà có những hành vi như thế, thì đây chính là một sự giáo hóa thâm lặng. Sự giáo hóa đấy ảnh hưởng đến tôi không? Có! Ảnh hưởng! Cho nên về sau có những người khó khăn tôi đều rất là rộng rãi để giúp đỡ. Thế thì những cái sự giúp đỡ này của tôi thì có ảnh hưởng đến các con tôi không? Cũng có, ảnh hưởng nhiều. Đó ạ.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

♣ Lời nói của chồng cũng phải nhẹ nhàng uyển chuyển, ngôn ngữ cũng phải thường hay miệng nở ra hoa sen, làm gương tốt cho con cái gọi là “Chồng ngôn”.

♣ Người nam không có bản lĩnh sao được, làm sao có thể duy trì gia đình, cũng phải lo, cũng phải ngược xuôi [*Chồng công*].

♣ Tiếp theo là “Chồng dung”, bạn làm cha ở trong nhà mà ăn mặc lôi thôi, hoặc là khi ngồi gác chân lên bàn ghế.

[Ở đây, thầy phải nói câu này, các bạn nam cần thận, mặc quần đùi cứ thế gác chân lên. Đây là đang nói đến chồng dung], vậy thì cho đứa bé ảnh hưởng không tốt, đây cũng là chồng dung.

Con cái học được gì? Cho nên mỗi giờ mỗi phút chúng ta phải nhắc nhở chính mình, cho con cái tấm gương tốt, lấy mình làm tấm gương là rất quan trọng cho con cái học tập.

[Đó ạ, giải quyết vấn đề gia đình bằng cách nào?

Vấn đề tinh thần, cha mẹ phải làm tấm gương cho con cái. Tấm gương thế nào? Chồng cũng cần phải có tứ đức mà vợ cũng cần phải có tứ đức. Bạn nhớ điều đấy. Còn nếu chưa, thì qua cái bài ngày hôm nay tự bạn phải bắt đầu thay đổi, làm mới lại mình đi.

Nếu như chồng hay vợ bạn mà chưa đi học Đệ Tử Quy, về thấy hôm nay bạn không phải lôi thôi, lổc thock nữa thì nhìn thấy bạn “Ừ, đi học Đệ Tử Quy này cũng được đấy chứ nhỉ”. Vậy thì mới dám mời bạn đi ăn, rồi đi ra mắt bạn bè.

Chúng ta đang đi đến mục thứ 4.2. là: Giải quyết vấn đề về tinh thần; Mục 4.1. là: giải quyết vấn đề về kinh tế; Mục 4.2. là: Giải quyết vấn đề về tinh thần.

Giải quyết vấn đề về tinh thần thì có các nội dung, đó là: Một là, vợ chồng phải làm gương cho con cái. Chứ không phải lúc đấy bảo là: ừ, dạy con thì cuối cùng đây là việc của vợ, bắt cần, tôi muốn thế nào cũng được. Không được! Vâng ạ.

Làm gương gì ạ?

Vợ thì phải có tứ đức, “Công, dung, ngôn, hạnh”. Đặt chữ “Hạnh” lên đầu tiên, tức là vợ “Đức”, rồi đến vợ “Công”, rồi đến là “Dung”, “Công, dung, ngôn, hạnh” thì mới làm gương được cho con. Không có các bạn thấy đấy, người xưa đã nói là “Con hư thì tại mẹ”.

Nhưng bản thân người chồng cũng lại phải có tứ đức. Đây, “Dung” không phải là đẹp đẽ, bạn thấy đấy, gọi là “Nghĩ dung” là đoan trang, đối với chồng. Thế rồi cũng phải có đức, “Đức” là đặt lên hàng đầu, “Dung”, rồi cũng phải chồng “Công”, cũng phải làm được giúp gia đình các cái công việc lớn, công việc chính.

Ngày trước tôi chả biết gọi ai thì coi như là những cái việc gì tôi không làm được tôi đều gọi chồng tôi, cuối cùng chồng tôi có lần tức lên bảo tôi là:

- Từ đi kiếm tiền, từ thợ điện tử, cho đến từ thợ thông tắc hố xí đều là anh cả.

Đúng không ạ? Đúng. Vâng ạ. Thế nhưng biết làm thế nào hả bạn? Có phải một lúc mà mình gọi thợ được đâu. Đây, cho nên là “Công”, “Dung”, “Ngôn” – rồi lời nói cũng, đấy, phải làm sao gọi là, như thầy Thái nói: Vợ thì phải lời nói phải hoà nhã, êm ái, và không được nói xấu người khác, tuyệt không được nói xấu người khác trước mặt con. Chồng thì cũng thế ạ.

Đến đây là chúng ta đã kết thúc nội dung thứ nhất: Vợ chồng phải làm tấm gương để dạy con cái.

Bây giờ chúng ta sẽ đi đến mục thứ 2 là giải quyết, vẫn là giải quyết vấn đề tinh thần.

2. Trách nhiệm vợ, chồng trong giáo dục con

- Thứ nhất: Chồng phải giữ vai trò “Uy” (“có nghĩa là Cương” – hay còn gọi là Nghiêm)

- Thứ hai: Vợ phải giữ vai trò “Ân” (có nghĩa là “Nhu” – hay còn gọi là Nhẹ nhàng)]

Dạy trẻ thì phải có “Cương” có “Nhu”. Tức là có cứng có mềm, có cương có nhu, nói dễ hiểu một chút chính là có người thì diễn mặt trái, có người thì diễn mặt phải, có cương có nhu, có cứng có mềm. Cho nên người xưa nói trung dung là đạo, không thể thái quá, cũng không thể bất cập.

[Cho nên lúc nào tôi chia sẻ với các bạn, vì các bạn đừng cho nên không thể nào nói được một chiều, nói về đảng Đông lại phải quay trở lại nói về đảng Tây, lật đi lật lại như thế. Chỉ trừ trường hợp mà khi nói riêng với các bạn thì là chuyện khác. Nói riêng thì lại phải nhớ đúng một cái nguyên tắc là: “Với người ‘Chấp có’ thì nói không, mà với người ‘Chấp không’ thì nói có”.

Tôi đã từng ví dụ, ví dụ bạn này tôi biết là tính tình rất là hoang toàng, thậm chí là bê, nếu nói mạnh là bê hết cả nhà cả cửa đi cho hết người ngoài. Vậy thì không thể nào bạn lại nói rằng là: “Cứ phải bố thí thật nhiều, thật khoẻ”. Vậy thì cuối cùng lại giống một số Cư sĩ khi mà Hoà Thượng nói là “Buông bỏ”, thì cuối cùng bỏ hết cả nghề nghiệp, rồi bán hết cả tài sản tất cả xong rồi bảo là “Tôi đi niệm Phật”. Đến khi bệnh tật hoạ hại đến không có tiền lúc ấy lại gọi điện đến bảo:

- Thưa sư phụ, bây giờ con chẳng có đồng nào để chữa bệnh thì làm sao?

Hoà Thượng bảo:

- Tôi bảo bạn buông là buông từ lý, tôi không bảo bạn buông từ sự.

Đó ạ. Thế cho nên khi nói riêng thì nhất định là “Với người ‘chấp có’ thì nói không, mà với người ‘Chấp không’ thì nói có”.

Người nào mà kẹt xỉ quá thì lại phải nói cho, chia sẻ cho người ta biết là: “Anh phải bố thí tiền tài, anh phải bố thí tài sản chứ không phải là chỉ có gọi, gọi là nội tài, thì anh mới có phước”. Phải nói cho người ta, phải phá được cái boong ke đấy thì mới thôi.

Tôi học Hoà Thượng ở chỗ đấy, tôi học Phật ở chỗ đấy ạ. Cho nên các bạn khi nào mà khớp lại với nhau, đừng có nói là: “Cư sĩ Bà bảo thế này cơ mà”, người kia lại bảo: “Không, Cư sĩ Bà bảo thế kia cơ mà” ... Không phải! Tùy từng người mà nói.

Đây cũng vậy,] có cứng thì phải có mềm, cho nên người xưa nói: Trung dung là đạo. Nho giáo thì bảo là Trung dung, Phật pháp thì bảo ta đi con đường trung đạo. Đó, không thể thái quá, cũng không thể bất cập. Nếu như ngày nay chỉ có ân oán xử với con không gì bằng, thì chúng sẽ không sợ cha mẹ, sẽ cười lên đầu cha mẹ mà đi.

[Đó, lúc nào cũng gọi là mềm mại, lúc nào cũng gọi là một mực “Thi ân”, vậy chúng sẽ không còn sợ nữa. Chúng sẽ cười lên đầu cha mẹ mà đi.]

Nếu như chỉ có uy, đối với con cái rất dữ dằn, con sẽ có cảm giác cách ly với chúng ta. Cho nên cương nhu phải sử dụng cho tốt.

[Trong cuộc đời chúng ta hay gặp cái câu là: “Cây gậy và củ cà rốt”. Các bạn nhớ đến câu đấy chưa ạ? Vâng ạ. Bên cạnh cái cây gậy là phạt, đánh đòn. Vào chùa cũng thế, một bên có ông thiện, một bên có ông ác, xuống địa ngục thì kể cả Quán Âm Bồ Tát, Địa Tạng Vương Bồ Tát đều phải hoá hiện thành hình rất là hung dữ, không thì các chúng sinh ở Nam Diêm Phù Đề đã xuống địa ngục vô cùng cương cường, vô cùng độc ác, không bao giờ họ nghe. Thế cho nên là dứt khoát là phải có “Cương” là cứng và “Nhu” là mềm.

Hôm nào tôi mà mắng, hoặc là trừng trị các con quá, gọi trừng trị thôi chứ tôi hầu như không có đánh một tí nào. Thế thì khi tôi biết là bắt đầu là bức xúc lên rồi thì tôi lại là mấp máy với đồng chí chồng: “Anh ra bắt đầu tâm sự, hỏi han con”. Mà hôm nào chồng tôi mà quá lên một cái thì lập tức tôi lại bảo phải nói nhỏ, đá chân “Anh vừa vừa để cho con nó chịu được chứ”.

Tức là phải luôn luôn cương nhu hai bên, thế nhưng mà nhu thì thiên về người vợ, mà cương thì phải thiên về người chồng. Đây là “Ân” và “Uy”, các bạn sẽ nghe:

Thứ nhất: Chồng thì phải giữ vai trò “Uy” (là “Cương” - Nghiêm)

Mục này lại có 3 ý nhỏ:

- Một là: Nghiêm khắc, quát mắng không có nghĩa là tức giận
- Hai là: Dạy trẻ nhỏ giữ quy củ, không chúng sẽ lười nhác
- Ba là: Ân, uy phải phối hợp hài hòa

Nếu nói về kinh Dịch thì cái người đàn ông, mặt trời là tượng trưng cho người đàn ông, là phải mạnh mẽ, là phải cứng cỏi, vậy thì phải hợp với “Cương”; Còn mặt trăng là tượng trưng cho người phụ nữ thì lại phải mềm mại, lại phải dịu dàng.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Tôi cũng có một đứa cháu là con của chị tôi, có nhiều thời gian đều ở trong nhà chúng tôi. Anh rể tôi làm việc tương đối bận rộn, nên khi ở nhà chúng tôi, tôi cũng có trách nhiệm gánh vác việc dạy bảo đứa cháu này.

[Đó, cậu dạy cháu đấy.]

Các vị nghĩ mà xem, tôi thích hợp diễn vai chánh diện hay vai phản diện? Các vị cảm thấy thế nào? Phản diện à? Làm sao vừa nhìn thì đã biết ngay vậy?

[Phản diện chính là “Uy”, đây là “Cương”. Đó ạ.]

Một là: Nghiêm khắc, quát mắng không có nghĩa là tức giận

[Mình có thể dùng uy, dùng cương đối với trẻ nhưng mình lại phải nhớ một điều là mình quát mắng nhưng không có nghĩa là tức giận. Làm điều này được không? Khó! Phải quay trở lại cái mục tiêu “Tôi dùng cái que, cái gậy tôi đánh con, đây là phương tiện để đạt được mục đích là con thay đổi, chứ không phải là tôi đánh cho nó hả giận tôi ra”, bạn phải nhớ điều đấy.

Làm được điều này là khó đấy nhưng bạn phải rèn luyện, còn nếu như bạn lại trút tất cả tức giận lên con bạn, thì về sau trẻ càng ngày nó càng xa cách bạn mà thôi. Và khi xa cách như thế thì về sau chúng ta sẽ chia sẻ với

Chủ đề là: “DẠY CON CÓ NÊN ĐÁNH KHÔNG?”

Thứ nhất là khi bạn đánh chúng nhiều như thế thì vô hình chung chính là bạn làm chúng mất đi lòng tự trọng. Khi không có lòng tự trọng chúng không còn sĩ tâm; Khi không còn sĩ tâm chúng sẽ rất khó sửa chữa khuyết điểm. Bởi vì muốn sửa chữa khuyết điểm thì cái đầu tiên quan trọng nhất là bạn phải phát được sĩ tâm.

Thứ hai: Nếu bạn vẫn cứ trút cái tức giận lên đầu con mà không phải vì một cái mục tiêu chính, mà đây là vì mình nói không nghe mình dùng phương tiện thôi, mà bạn cứ đánh con như thế thì cha con không thể thân thiết được.

Và thầy Thái nói là khi bắt đầu chúng cao chừng này, chúng lớn chừng này mà bạn định đánh nó thì bạn hãy coi chừng, bạn hãy coi chừng.

Tôi đã chứng kiến, tôi nói với bạn rồi đấy. Khi mà cái người, cái người mà tôi quen biết, anh bạn ý cứ đánh con mãi. Đấy! Thậm chí tôi nói là đang rửa rau rửa giá này tôi đến còn chứng kiến là cầm cả cái rổ đựng giá để đập lên đầu con. Mặc dù nó không phải thật đau nhưng nhìn cái hình tượng đấy không có nên tí nào làm cho trẻ mất hết cả cái lòng tự trọng. Về sau nó còn thành trơ. Thì chúng sao ạ? Khi bắt đầu giơ tay lên tát con, tôi chứng kiến, lúc mà khi cái thằng bé 17 tuổi, anh ấy định giơ tay lên tát con như này, nó đứng nó vênh mặt lên như thế này, nó nhìn thẳng vào mắt bố nó, trợn trừng:

- Tôi thách ông đấy. Ông thử đánh tôi xem.

Lúc nhỏ thì như thế, vậy thì lúc lớn sẽ là như vậy.

Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]

Tôi nhớ lại năm đầu tiên tôi đi dạy học, có lần học trò không giữ quy củ, tôi mắng cho chúng một trận. Từ lâu hai đi xuống lâu một đi vào văn phòng, thầy giáo toàn trường đều nhìn vào tôi nói:

- Thầy cũng tức giận à?

[Con người có tu rồi, nên không tin là thầy tức giận.]

Họ đều rất kinh ngạc. Kỳ thật, đáng tức giận mà không giận thì không thể nào dạy tốt được học trò.

[Đấy thầy nói như thế. Tức là đáng phải dùng cái chổi này là phải dùng hình phạt là roi hoặc là, gọi là quát, mà nếu anh không dùng thì anh mất người. Không dạy được học trò.]

Chúng ta tức giận là để cho học trò cảnh giác, về sau không được tái phạm lỗi này nữa. Nhân sinh như diễn kịch, đáng diễn như thế nào thì nên diễn như thế.

[Diễn kịch thôi. Nhưng mà tôi biết là học điều này khó. Đợt này thì vợ chồng của nhà cư sĩ Hằng đang ở trên tôi vì là chồng thì vừa mới đi Đức về. Mất một tuần. Ngày mai thì vợ lại đi trông thi đại học ở Thái Bình, nên là cuối cùng ở trên này. Tôi cứ thấy con Bi thỉnh thoảng nó lại khóc. Con Bi là con lớn đấy ạ, khóc ầm lên:]

- Hu hu hu, bà ơi, bố con mắng con.

Rồi thế nọ thế kia, rồi khóc nức nở khóc nỏ lên. Tôi mới nói là:

- Tại sao lại cứ mắng con suốt thế. Không thể nào dùng với con lời lẽ nhẹ nhàng? Đặc biệt là con gái.

Cư sĩ Hằng bảo tôi là:

- Ôi giờ ôi, con nói chán rồi nhưng mà không thay đổi. Con đã tức lên con quát, bố nó đấy ạ. Con làm ầm ầm lên. Thế mà cuối cùng cũng không thay đổi được. Nói có ích gì đâu mẹ.

Tôi bảo:

- Không. Nó như một cái đinh nếu đóng đang rất chặt. Mỗi người lay một tí thì rồi đến lúc cái đinh đấy nó cũng sẽ gọi là bắt đầu nó lung lay. Và khi lung lay rồi, bạn thêm một chút nữa là bạn rút được cái đinh đó ra. Tập khí của mình xấu phải gọi là kiết sử, vậy thì hôm nay người này nói một chút, ngày mai người kia nói một chút. Con cứ để mẹ nói.

Thế thì hôm ấy buổi sáng sớm thì mắng con Bi. Con Bi chạy xuống nhà dưới khóc. Tôi thấy thế tôi mới ngồi cạnh, tôi bảo:

- Thế làm sao bố con mắng?

Thế nó nói ra cái lý do. Thế tôi mới nói là:

- Vậy Đệ Tử Quy dạy như thế nào nhỉ? “Dùng khóc khuyên, đánh không giận”, tức là gì? Dù cha mẹ có đánh mình mình cũng còn không giận, vẫn phải tri ân là cha mẹ muốn tốt cho mình.

Tôi vừa nói câu ấy thì tôi thấy cư sĩ Tuấn, chồng Hằng đi từ trên xuống, nhưng mà vì cháu Bi nó ngồi phía sau lưng nên không có nhìn thấy.

Tôi bảo:

- Vậy con có nhớ không? Cha con là rất vất vả. Dù có đi nước ngoài nhiều đi chăng nữa cuối cùng cũng chỉ có một cái mục tiêu là kiếm tiền để mang về cho mẹ con con sung sướng. Mẹ con con gọi là, không đến mức độ gọi là muốn tiêu cái gì cũng không có. Thì đây là cái sự vất vả của cha con.

Thứ hai, Đệ Tử Quy đã dạy rồi, là: “Dùng khóc khuyên, đánh không giận” cơ mà, cho nên dù cha con có đánh cũng không giận, chứ đừng nói là cha chỉ có mắng. Thế con nhớ là phải, phải vẫn thương yêu cha chưa, phải thương cha vì cha vất vả, nhớ chưa?

Cháu bảo:

- Vâng!

Thế thì lúc đấy cư sĩ Tuấn bắt đầu đi xuống, rồi để đi ra cửa nghe thấy hết tất cả những lời tôi nói. Thế thì đến khi ra cửa tôi quay ra tôi bảo con Bi là:

- Bố con đi làm thì con chào bố đi.

Thế cháu vừa mếu máo vừa nói:

- Con chào bố.

Lụng bụng. Thế thì cư sĩ Tuấn thấy thế thì bắt đầu quay lại bảo:

- Ừ, thôi bỏ đi con nhé. Con ở nhà ngoan.

Thế là hết cái quát tháo, trợn mắt từ đầu rồi. Thế là một ngày hôm sau lại tiếp tục mắng con. Con bé lại khóc. Tôi ngồi đấy tôi bảo:

- Thứ nhất cháu là con gái, nó rất cần tình cảm, nó rất cần những lời lẽ âu yếm nhẹ nhàng, mà con cứ mắng cháu suốt như thế không nên.

Thứ hai, nếu con mắng cháu nhiều quá, nó không còn lòng tự trọng nữa, không còn sĩ tâm thì con người này không thể dạy được.

Các bạn để ý đấy cái trường hợp mà ăn trộm ăn cắp cũng thế, tại sao vị ấy không sửa được? Bởi vì không có sĩ tâm. Chúng tôi đã thử nhưng không có sĩ tâm, vậy thì con người này không thể quay đầu. Tôi cũng nhắc lại với lại cư sĩ Tuấn thế.

Thứ ba, tôi nói là: Con phải hiểu bây giờ cháu bé, con muốn mắng thế nào cũng được. Rồi con muốn trợn mắt, rồi con muốn thế này, thế khác, kể cả con đánh đòn nó cũng phải chịu. Nhưng con nhớ đến khi nó lớn, mà lúc ấy nó cao như thế này rồi, mà đây không phải lời của mẹ nói đâu nhớ, mẹ nói lại lời của thầy Thái đấy, thì lúc đấy mà con mắng nó, con đánh nó, thì hãy cẩn thận. Nó bỏ nhà ra đi. Rồi nó đi theo chúng bạn xấu, hoặc nó sẽ trợn mắt méo mồm với con đấy. Thì nhân con tạo thì quả con phải gặt.

Từ hôm tôi nói đến lần thứ hai thì mấy tuần nay, không kể cái tuần vừa rồi đi nước ngoài, không có nghe thấy bố con gọi là mắng mỗ nhau nữa. Đó ạ. Cái chuyện là mắng.

Thế nhưng còn mà làm được đến cái mức độ cao, ví dụ, con trai mà nó nghịch quá, thì như thầy Thái nói là: Biết rằng nói nhẹ không được, cũng giống như chúng sinh trong Nam Diêm Phù Đề, Bồ Tát biết nói nhẹ không được, thì phải gọi là đồng trụ, thì phải giương lửa, thì phải vạc dầu, may ra mới quay đầu. Nhưng phải nhớ là khi Bồ Tát mà đánh các chúng sinh hoặc trừng phạt các chúng sinh như thế, nhưng mà tâm các Ngài như thế nào? Vô cùng thương yêu, tâm các Ngài là róm máu.

Cũng như các bạn đánh con, đặc biệt người mẹ, nếu các bạn không chi phối được là như thầy Thái nói, đánh con xong là rồi có khi các bạn khóc ròng vì thương nó. Đó!

Thế cho nên thầy Thái nói sao ạ? Đánh mắng không có nghĩa là tức giận. Khi nào bạn giữ được trong tâm bình lặng, đây là bạn đánh là chỉ là cái phương tiện để đưa con mình vào nếp mà thôi. Bạn phải rèn luyện dần.

Cái điều này thì trong cái bài về ông Khấu Chấn mà bị mẹ đánh thì tôi vừa mới nói, chia sẻ với các bạn. Có hai vợ chồng nói với tôi rằng là, đạo pháp của Hòa Thượng là trung bình phải ba ngày đánh con một lần thì nó mới ngoan. Thế và đồng thời nói là mẹ ông Khấu Chấn ấy, các bạn còn nhớ câu chuyện mẹ ông Khấu Chấn không ạ? Vâng ạ. Tôi nói vẫn tắt lại nhé, sợ một số bạn không được nghe.

Ông Khấu Chấn về sau làm Tế tướng, thời nhà Tống. Ngày nhỏ ông rất là thích đi chơi, nào chim, nào chuột, các thứ, không chịu học bài. Mẹ ông nói mãi là phải học đi. Khuyên can mãi không được.

Thì có một lần ông vẫn không nghe, mãi chơi thế. Mẹ ông cầm cái quả cân này ném vào chân ông, ném vào ông trúng chân thì máu chảy ra lênh láng. Và sau đấy cái chân đấy của ông phải băng bó nhiều ngày.

Nhưng kể từ đấy, thì ông chăm chỉ học và cuối cùng thì ông thành tài. Ông làm đến chức Tế tướng. Vậy thì khi ông đã đỗ đạt, thành tài rồi thì sao? Mẹ ông khuất núi rồi. Mỗi một lần ông nhìn vào cái sẹo ở chân ông lại khóc ròng. Hỏi tại sao ông khóc? Ông bảo bởi vì ông thương, ông nhớ mẹ ông, bởi vì nếu không có cái quả cân này thì ông không thành người như ngày hôm nay.

Khi chia sẻ cái bài đấy thì có những bạn ở trong đạo tràng chúng ta lại nói rằng là, thứ nhất là Hòa Thượng dạy là trung bình phải ba ngày đánh con một lần thì nó mới ngoan. Thứ hai là đấy, học mẹ ông Khấu Chấn, mẹ ông Khấu Chấn ném cái quả cân vào con, chảy máu lai láng ra thì con mới thành tài. Vậy bây giờ mình đánh thế này là ít, mình đánh thế này là nhẹ, phải đánh nhiều hơn nữa.

Tôi mới bảo là:

- Cái mà Thánh dạy, Đạo dạy là bạn phải học được cái thái độ gọi là hiếu kính của ông Khấu Chấn, là “Đánh không giận”, đánh đến chảy máu lai láng ra cũng không giận vì biết đây là cha mẹ thương. Bạn không học được. Đáng nhẽ bạn học cái đấy là bạn phải nghĩ là vậy bạn cũng phải hiếu kính với cha mẹ bạn như thế, bạn không học được. Thì bạn lại học được

ngay cái gì? Đánh con còn là hơn cả mẹ ông Khấu Chấn đánh con. Đây là chỉ có soi ra mặt ngoài, không hề nhìn vào cái nội tâm của mình. Học đạo là học cho mình.

Tôi bảo thế. Và sau đấy thì về sau chúng ta thỉnh được Hòa Thượng cái bài là “Khéo học Phật pháp và văn hóa truyền thống” bạn nhớ không ạ? Học Đạo cuối cùng thì thành quay ra thì là toàn phê phán người, người này thì thiếu gọi là thiện căn, rồi người kia thì ngu dốt, rồi người này thì không có phước, còn mình thì tốt hết cả. Thế thì khi tôi nhắc nhớ như thế thì cuối cùng hai vợ chồng lại bảo tôi là gì?

- Vậy thì con, bài thầy Thái nói là, gọi là đánh mắng không có nghĩa là tức giận.

À, tôi bảo: Vậy “Thế trí biện thông” rồi. Tôi nói nhớ:

- Cái người mà làm được đánh mắng không tức giận là cái người có công phu thực sự. Lúc đầu bạn bảo là bạn sẽ đánh mắng nhưng không tức giận. Thế nhưng đây là trạng thái động, không phải trạng thái tĩnh. Con bạn nó không phải là cục đất để bạn muốn đánh thế nào cũng được. Hoặc môi trường xung quanh cũng thế. Bây giờ bạn vừa mới đánh một cái, bắt đầu lập tức ông bà can thiệp này, rồi là nó sân si lên, rồi có khi nó chửi lại bạn. Thế là cuối cùng bạn tức quá bạn đánh nó thành dữ dội thật, thì đây không còn là, bảo rằng là đánh mắng không phải là tức giận. Cho nên làm được việc này không có dễ. Phải có hạ thủ công phu một cách đặc lực.

Đây ạ. Bạn sẽ nghe tiếp về cái ví dụ này của thầy Thái.]

Cho nên tôi đối với đứa cháu này của mình, tôi chính là diễn phản diện, [Uy đấy ạ], mẹ của chú là chánh diện, phản diện cùng chánh diện nhất định phải phối hợp được cho tốt.

Tôi nhớ cũng mấy năm về trước, hôm đó là đêm giao thừa, nên cả nhà ăn cơm ở nhà chúng tôi. Chú nhỏ này vừa cầm đũa lên thì cầm sát ở đầu đũa để gấp thức ăn. Tôi liền nói với bé, tôi nói:

- Vĩ Vĩ à, cầm như vậy có vi khuẩn, con cầm đũa nhất định phải cầm ở bên trên.

[Đây, ví dụ cái đũa như này thì nó lại cầm như này nó gấp thì rõ ràng là cậu nhắc là phải rồi. Phải cầm lui lên trên không tay bấn.]

Chú nhìn vào tôi, lại đưa tay cầm xuống phía dưới. Tôi rất có lòng nhẫn nại, tôi lại nói:

- Cầm như vậy sẽ có vi khuẩn, cho nên con phải cầm lên phía trên.

Chú lại nhìn vào tôi, tuy chú không nói lời nào, bạn biết được là ý gì không? Chú nói “Để xem ông có mức nhẫn nại đến cỡ nào”.

[Thách thức đây. Cậu càng nói thì lại càng đưa xuống thấp nữa. Cậu thì bảo là cầm cao lên không có vi khuẩn, thì lại nhìn vào cậu như thế này, rất thách thức, rồi lại cầm xuống thấp nữa.]

[Vâng ạ! Thời gian đã hết. Bài học của chúng ta tạm dừng ở đây.]

Ngày mai chúng ta sẽ nghe Tiến sĩ Thái giảng tiếp xem nên làm thế nào khi mà trẻ nhất định ương bướng không chịu nghe lời.

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy
Hành đúng từng câu chữ
Nội hóa tâm cung kính
Là bạn được thân người.*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai – Xin cảm ơn!]
